פקודי ג

א. נאכדעם ווי די תורה דערציילט בפרטיות וועגן הקמת המשכן [1], און דערנאך וועגן דער שראת השכינה אין משכן — „ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן" [2], און אז די שראה איז געווען אזויפיל, אז — „ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" [3], דערציילט די תורה [4]: „ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם. ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלותו".

דארף מען פארשטיין: לכאורה געהערן אט די צוויי פסוקים דארט וואו עס רעדט זיך וועגן דעם סדר המסעות פון אידן אין מדבר — און וואו דאס וועלט טאקע איבערגעחזר"ט (און מיט אן אריכות) — אין פ' בהעלותך [5]; וואס איז די שייכות צווישן דעם סדר המסעות (אז דוקא „בהעלות הענן גו' יסעו גו' ואם לא יעלה גו' ולא יסעו גו") מיטן תוכן הפרשה דא, וואס עס רעדט זיך גאר וועגן דער שראת השכינה אין משכן?

דער ספורנו [6] איז מבאר, אז דאס גופא וואס „ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו גו'" איז א באוויז, א הוראה אויף וויפיל די שראת השכינה איז געווען בקביעות אין משכן, ביז אין אן אופן „שלא הי' מסתלק כלל משם עד שהיו ישראל צריכים לנסוע".

אבער דער ביאור איז לכאורה ניט גלאט, ווייל פון לשון הפסוק איז קענטיק, אז ער קומט דערציילן דעם סדר המסעות, ובלשון המדרש [7]: „זה סיפור המסעות". איז ניט מובן כנ"ל: וואס פאר א שייכות האט „סיפור המסעות" — וואס מקומו (בארוכה) איז אין פ' בהעלותך — מיטן סיפור פון הקמת המשכן און השראת השכינה אין אים?

די קשיא איז נאך שטארקער לויט דעם וואס חז"ל [8] זאגן, אז דער אנהויב פון ספר ויקרא, „ויקרא אל משה", איז א המשך צו דעם וואס שטייט דא (פאר דעם פסוק „ובהעלות הענן גו") „ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד גו" — אז משה האט ניט געקענט אריינגיין אין אהל מועד, ביז — „ויקרא אל משה", וואס די קריאה האט אויפגעטאן אז ער זאל אריינגיין אין אהל מועד.

קומט אויס, אז אין דעם המשך הכתובים „ולא יכול משה גו'" „ויקרא אל משה", איז די תורה מפסיק מיט א זייטיקן ענין — סיפור המסעות — וואס האט לכאורה קיין שייכות ניט צום ענין המשכן.

ב. אלע ענינים פון תורה זיינען בדיוק. איז וויבאלד דער מדרש זאגט אז „ויקרא אל משה" (דער אנהויב פון ספר ויקרא) איז א המשך צו (דעם סוף פון

---

1) פרשתנו מ, יז ואילך.
2) שם, לד.
3) שם, לה.
4) שם, לו-לז.
5) ט, טו ואילך.
6) סוף פרשתנו.
7) לקח טוב עה"פ.
8) תנחומא ר"פ ויקרא (א' וח'). זהר שם (ג, ב). לקח טוב שם. תנחומא בהעלותך ו. ועוד.

אונזער פרשה) „ולא יכול משה גו׳" — איז פֿאַרשטאַנדיק, אַז די שייכות איז אויך אין דעם תוכן פון די ביידע פרשיות (פון וועלכע די פסוקים זיינען אַ טייל).

ד. ה. ספר ויקרא וואָס ענינו איז ספר הקרבנות [9], קומט בהמשך — ניט נאָר צום סיפור פון בנין והקמת המשכן (דער מקום וואו מען ברענגט די קרבנות), נאָר אויך — צו די פרטים אין דעם אופן פון דער השראת השכינה אין משכן, וואָס ווערט דערציילט אין דער פרשה, ובפרט אַז דאָס קומט בסופה.

וי״ל אַז דאָס איז אויך דער טעם וואָס נאָך „ולא יכול משה גו׳" איז דער פסוק מפסיק און דערציילט וועגן די „מסעות" פון די אידן ווי זיי זיינען פאָרבונדן מיט „ובהעלות הענן מעל המשכן גו׳" — סילוק השכינה פון משכן — ווייל תוכן הענין פון קרבנות איז פאָרבונדן (נאָך מער ווי מיט דער השראת השכינה אין משכן) דוקא מיט דעם וואָס צוליב די מסעות פון אידן („בכל מסעיהם") פאַדערט זיך (אין צווישען) אַן ענין פון סילוק השכינה (כדלקמן סעיף ח׳).

ג. וועט מען דאָס פֿאַרשטיין בהקדים לבאר די שייכות פון סיום ספר שמות צו זיין התחלה (און ווי דער כלל [10]: נעוץ סופו בתחלתן ותחלתן בסופן) — וואָס די שייכות דריקט זיך אויס אויך אין דעם, וואָס די נעמען פון דער ערשטער און לעצטער סדרה פון דעם ספר, ווייזן אויפן ענין פון „מנין":

„שמות" — ווי רש״י איז מפרש [11]: „אע״פ שמנאן כו׳ חזר ומנאן כו׳ להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים כו׳"; „פקודי" — דער מנין פון „משקלי נדבות המשכן כו׳ כל כליו לכל עבודתו" [12].

דער תוכן פון ספר שמות איז דאָך — גאולתן של ישראל [13] ממצרים. דאָרף לפ״ז אויסקומען, אַז דער ענין פון „גאולה" איז פאָרבונדן מיטן ענין פון „מנין" (וואָס בינדט די התחלה [14] מיטן סוף [15] פון דעם ספר) — איז ניט מובן: „מנין" און „גאולה" זיינען לכאורה גאָר ענינים הפכיים: וועגן מ׳ציילט זאָכן, איז דאָס גופא אַ באַווייז אַז די זאָכן זיינען מוגבל (אין דעם סכום פון דעם מנין) און דער „מנין" איז דאָס מדגיש; דאָס קעגן „גאולה" (אמיתית) וויזט אויף אַ מצב פון אַרויסגיין פון מצרים גלות והגבלות [16]?

אָט דעם דבר והיפוכו געפינט מען אויך אין דער התחלה פון דעם ספר גופא: דער נאָמען פון דער סדרה (וואָס איז מרמז אויפן תוכן פון דער גאַנצער סדרה) איז „שמות", וואָס באַציט זיך נאָר צום מוגבל׳דיקן מנין פון די „בני ישראל הבאים מצרימה" [17] — און גלייך דערנאָך דערציילט דער פסוק [18] „ובנ״י פרו

9) ראה רמב״ן בפתיחה לספר ויקרא.
10) ספר יצירה פ״א מ״ז.
11) ר״פ שמות.
12) לשון רש״י ריש פרשתנו. וראה רשב״ם, רמב״ן ועוד.
13) בלשון הרמב״ן (סוף פרשתנו) „ספר הגאולה". ובב״ר (פ״ג, ה) „שבו יצאו ישראל מאפילה לאורה". ולהעיר, דשמות השבטים שנכללים בשם הספר — „שמות" — „ע״ש גאולת ישראל נזכרו כאן" (שמו״ר פ״א, ה).
14) שהרי ההתחלה ו„ראש" של כל דבר כולל את כולו.
15) דהכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, א).
16) להעיר מתו״א (עא, ג ואילך) דיציאת מצרים ענינה היציאה מהמצרים וגבולים של כל סדר ההשתלשלות.
17) ועכ״פ לא יותר משבעים נפש, כמו שממשיך שם בפסוק ה׳.
18) שם פסוק ז׳.

וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד גו׳״, וואָס ווייזט אויף אַ ריבוי וואָס גייט אַרויס לגמרי פון גדר הרגיל. און ווי־באַלד אַז אויך דאָס איז אַ טייל פון פ׳ שמות, קומט אויס, אַז אויך דער „פרו וישרצו גו׳ במאד מאד״ איז אַ טייל פון תוכן ענין ה„מנין״:

און עד״ז געפינט מען אין דעם סיום הספר: „פקודי (המשכן)״ ווייזט כנ״ל אויף ציילען והגבלה (ווי די כלי המשכן כו׳ זיינען אַלץ במספר והגבלה) — אַבער אינעם סיום פון פ׳ פקודי רעדט זיך אַז „לא יכול גו׳ כי שכן גו׳״, ווי די השראת השכינה אין משכן איז געווען ניט באַגרענעצט („ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד גו׳״ די השראה אין משכן איז געווען העכער אפילו פון יכולת משה, דער „נבחר מכל מין האדם״ [19]).

ד. די כללות׳דיקע הסברה אין דעם: הגם אַז דער תכלית איז אַז מ׳זאָל צו־קומען צו „בלי גבול״ — גאולה — וואָס איז העכער פון דער מדידה והגבלה פון וועלט, איז אַבער ניט די כוונה אַז דורך דעם („בלי גבול״) זאָל ווערן אויס גבול, נאָר עס דאַרף זיין דער חיבור פון בלי גבול און גבול [20].

[ווי מ׳געפינט עס בנוגע צום מנין פון בנ״י — כמש״נ [21] „והי׳ מספר בנ״י כחול הים אשר לא ימד ולא יספר״, דער „מספר״ וועט זיין „לא ימד ולא יספר״:

און אַזוי אויך בנוגע צום משכן — די השראה וואָס איז למעלה ממדידה והגבלה איז געווען אין (די כלי ה)משכן, וואָס איז במנין ומדידה כנ״ל].

וואָרום וויבאַלד אַז די כוונה העליונה איז „נתאווה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים״ [22], דאַרפן זיך אויפטאָן צוויי ענינים: (א) עס דאַרף ווערן אַ דירה לו ית׳ — צו עצמותו ית׳ [23] (וואָס איז אינ־גאַנצן העכער פון וועלט), (ב) די „דירה״ דאַרף זיין „בתחתונים״ — אין „עוה״ז הגשמי כו׳ שאין תחתון למטה ממנו״ [24] (במדה וגבול דוקא).

ה. די צוויי ענינים הנ״ל — (א) די „דירה״, לעצמותו ית׳, (ב) אַז די דירה לו ית׳ איז „בתחתונים״ — דריקן זיך אויס בכללות אינעם חילוק צווישן נשמות ישראל און „וועלט״:

דער (פנימיות ה)ענין פון דער דירה לו ית׳ איז „דוקא לדור ולשכון בנש״י כו׳ שיהיו כנס״י מכון לשבתו ית׳ כו׳״ [25] — וואָרום וויבאַלד אַז „ישראל וקוב״ה כולא חד״ [26], זיינען דאָך אידן די אמת׳ע „דירה״ פאַר עצמותו ית׳ — זיי זיינען כביכול איין זאַך מיט עצמות [27],

---

19) פיה״מ להרמב״ם סנהדרין פ׳ חלק היסוד הז׳.

20) כי דוקא בזה בא לידי גילוי כח העצמות, נמנע הנמנעות, שביכלתו לחבר בל״ג וגבול (ראה בכ״ז לקו״ש ח״ג ע׳ 904 ואילך).

ולכן שם הסדרה הוא ע״ש המנין דוקא („שמות״ ו„פקודי״) — כי דוקא בגבול „לוקחים״ עצמותו ית׳ (ראה באורוכה לקו״ש שם ע׳ 905, שלכן עבודת התפלה צ״ל קשורה דוקא עם מקום המקדש כו׳, עי״ש).

21) הושע ב, א. לקו״ת במדבר ד״ה זה וביאורו (ו, א ואילך. ז, ג ואילך). ועוד. וראה באורוכה לקו״ש חי״ט (ע׳ 24; 26 ואילך).

22) תניא רפל״ו. ע״פ תנחומא נשא טז. ועוד.

23) אוה״ת בלק ריש ע׳ תתקצז. המשך תרס״ו בתחילתו (ס״ע ג׳). ובכ״מ.

24) תניא שם.

25) המשך תרס״ו ס״ע תסח. וראה תו״א משפטים עז, ד. אוה״ת שם ע׳ אירסז. סה״מ תר״ל ע׳ סד. סה״מ עת״ר ריש ע׳ קצט ואילך.

26) ראה זח״ג עג, א. וראה שם צג, ריש ע״ב. וראה גם דחז״ל עה״פ (שה״ש ה, ב) תמתי, תאומתי. ובלקו״ת שה״ש (לד, ד. לט, א).

27) ראה באורוכה לקו״ש ח״ה (ע׳ 246) — שמטעם זה נש״י יכולים לקבל גם ה„נח״ר דהבורא״ שלמעלה באין ערוך מנבראים, עי״ש.

[משא"כ די „דירה בתחתונים" בנוגע צו וועלט [28], איז (בלויז) דאָס וואָס עס ווערט דערהערט אין וועלט אָן איר גאַנצע מציאות איז נאָר מצד העצמות און „מבלעדו אין שום מציאות כלל וכלל" [29]:

נאָר די „דירה" ווערט אויפגעטאָן „בתחתונים" דוקא — אין דער עבודה פון אידן אין עוה"ז התחתון, צו מאַכן פון די דברים גשמיים אָ כלי לאלקות — ווייל דוקא דורך דעם קומט אַרויס בגילוי דער שורש פון נשמות ישראל [30] (ווי זיי זיינען מיוחד מיט עצמותו ית').

בסגנון אחר: וועז ווערט אויפגעטאָן בגלוי אָן אידן זיינען אָ דירה לו ית' — אָן זיי זיינען מיוחד מיט עצמותו ית' בתכלית, אָן שום הגבלה ועיכוב — איז עס דוקא וועז אויך די הגבלה ומדידה פון די „תחתונים" איז ניט קיין מניעה, נאָר אדרבה, די תחתונים אַליין ווערן דורך די אידן אָ מקום מוכשר פאַר אָ דירה לו ית' [31].

ו. דערמיט וועט מען פאַרשטיין וואָס דער „תחלה" פון ספר שמות איז וועגן דעם מנין פון בני ישראל, און „סופו" — וועגן מנין כלי המשכן:

אין ספר בראשית רעדט זיך וועגן דער בריאה אַליין [32], ווי זי איז געווען איידער אין איר איז אַנטפלעקט געווארן איר כוונה [33] — „בשביל התורה ובשביל ישראל" [34];

אין ספר שמות רעדט זיך שוין אַבער וועגן ישראל (ווי זיי זיינען „נולד" [35] געווארן אַלס עם ישראל) און תורה, וואָס דורך זיי ווערט אויסגעפירט כוונת הבריאה. — און אין דעם (דאָס וואָס איידן פירן דורך כוונת הבריאה) איז פאַראַן אָ „תחלה" ו„סוף":

די „תחילה" (עיקר ופנימיות) פון דער כוונה איז — בני ישראל ווי זיי זיינען מיוחד מיט עצמותו ית', וואָס דאָס איז דער ענין פון מנין בני ישראל אין פ' שמות: „להודיע חיבתן כו'" (און דער־פאַר איז דער מנין דורך דעם אויבערשטן אַליין — דער אויבערשטער ציילט זיי און אין תורה);

דער „סופו" — ד. ה. ווי אָט די כוונה ווערט דורכגעפירט בפועל — איז דורך מאַכן אָ משכן לו ית' פון דברים גשמיים [36].

---

28) וראה לקו"ש (שם. ועד"ז ח"ו ע' 236 (ובהערה 13). ועוד) שלכן העולם הוא רק אמצעי שע"י נשלמת כוונת הבריאה, אבל לא שהכוונה היא בו גופא, ע"י"ש.

29) ד"ה ולקחתם תרס"א. וראה בכ"ז לקו"ש ח"י ב ע' 75 שוה"ג להערה 30.

30) ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' תצב ואילך. ובכ"מ. וראה לקו"ש שם ע' 74 ואילך, ושו"נ.

31) שלכן זה שהדירה בתחתונים דוקא אינו ענין נוסף בה — שהרי מכיון שהכוונה דדירה בתחתונים היא בעצמותו ית' אין שייך לומר שהיא מורכבת ח"ו מב' ענינים (ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 245 הערה 36) — כ"א שזה נוגע לענין ה„דירה" גופא.

32) בלשון המדרש (ב"ר פ"ג, ה) „שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו".

33) אלא שמ"מ גם זה חלק מתורה — כי כדי שתושלם הכוונה דדירה בתחתונים הוא ע"י זה גופא שבתחלה כוונת הבריאה היא בהעולם בה, ונש"י ע"י עבודתם עושים העולם דירה לו ית'.

34) אותיות דר"ש ב'. פרש"י ר"פ בראשית. ועוד.

35) ראה יחזקאל טז ובמפרשים שם.

36) בסגנון אחר: בדירה בתחתונים — ב' ענינים: „פנימיות" הדירה — שהיא בנש"י דוקא, שמציאותם גופא היא כביכול העצמות; „חיצונית" הדירה — העולם, מה שהעולם נעשה מקום מוכשר לגילוי העצמות [אלא שמ"מ אי"ז הרכבה ח"ו מב' ענינים, כנ"ל הערה 31. ואכ"מ].

ז. וויבאלד אז דער שורש פון נשמות ישראל (ווי זיי זיינען איין זאך מיט עצמותו ית') קומט ארויס בגילוי דוקא אין דער עבודה „בתחתונים" — אין אן ארט פון העלם והסתר — איז דערפון מובן, אז דאס פירט זיך אויס בעיקר [נאך מער ווי דורך דער עבודה פון בויען דעם משכן — אן ארט פון גילוי אלקות] דורך דער עבודה מיט א „תחתון" וואס מצ"ע איז ער ניט קיין כלי לאלקות, ובכללות יותר — אין דער עבודה אין זמן הגלות ווען אלקות איז ניט מאיר בגילוי אין וועלט.

און דאס איז די הסברה וואס ביים סיום הסיפור ווערן מלאכת המשכן און השראת השכינה אין משכן, ווערט דער־ציילט אין פסוק ווערן „סיפור המעשות" וואס איז פארבונדן מיט „ובהעלות הנרות":

דער תכלית פון משכן (צו מאכן פון תחתונים א דירה לו ית') פירט זיך אויס בעיקר דורך דער עבודה וואס (דער משכן גיט א כח, אז אזוי זאל זיין אויך) „בכל מסעיהם"

— ווי דער אלטער רבי[37] איז מבאר, אז די מסעות אין מדבר זיינען מרמז (אויך) אויף דעם בירור פון „מדבר העמים"[38] במשך זמן הגלות —

וואס דארטן איז שכינתא בגלותא, ניטא דער גילוי פון שכינה [„ובהעלות הנרות גו'" — סיקור השכינה], זיינען איידן מברר ומהפך דעם העלם העולם אז אויך דארטן זאל מאיר זיין אלקות.

ח. דער ענין הנ"ל (אז דער תכלית פון דעם משכן פירט זיך אויס בעיקר דורך דער עבודה אין דעם חוץ פון משכן) דריקט זיך אויך אויס אין דעם ענין המשכן גופא — אין דעם וואס דער עיקר העבודה פון משכן איז עבודת הקרבנות[39]:

דער חילוק צווישן דעם עצם המשכן און עבודת הקרבנות: ביים בנין המשכן איז דער תכלית [ניט אזוי אין מעלה זיין די דברים גשמיים פון וועלכע מ'האט געמאכט דעם משכן, נאר בעיקר] אין מאכן אן ארט למטה וואו עס זאל זיין די השראת השכינה מלמעלה (וואס די השראה איז דאך באין ערוך העכער פון די דברים גשמיים):

משא"כ עבודת הקרבנות איז ענינה[40] — צו מברר און מעלה זיין די בהמה וכו' גשמיות און מאכן דערפון א קרבן לה', קדושה.

און דערפאר, כאטש אז די עבודת הקרבנות (די המשכת הקדושה עי"ז) איז א הכנה אויף צו קומען צו העכער — צו דער השראה וואס איז אין משכן (אין ארון כו')

[וואס דערפאר איז דער אל"ף פון „ויקרא" אן אל"ף זעירא, וואס ווייזט אויף צמצום[41] — ווייל אין עבודת הקרבנות, וואס דאס איז דער תוכן פון

---

37) לקו"ת דרושי אלה מסעי. וראה הנסמן בהערה הבאה.

38) יחזקאל כ, לה. וראה בחיי, אוה"ח ועוד ר"פ מסעי. לקו"ת ר"פ נשא. ובכ"מ.

39) ראה רמב"ם ריש הל' ביהב"ח: בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות כו' (ועד"ז כתב בסהמ"צ מ"ע כ'. שם שורש יב). וראה בארוכה לקו"ש ח"ד (ע' 1346 הערה 24) דמ"ש הרמב"ן (ר"פ תרומה) הוא בעיקר בענין וחפץ אשר במשכן עצמו, ולא בענין המצות שנצטוו בנ"י לעשות בביה"ב (עבודת האדם). וראה גם בארוכה לעיל ע' 438 ואילך.

40) ראה בארוכה ד"ה והוא עומד תרס"ג (קה"ת תשי"ג. ובסה"מ תרס"ג). ובכ"מ.

41) לקו"ת ר"פ ויקרא (א, סע"ב).

ספר ויקרא, ספר) הקרבנות איז דער אור הקדושה וואס ווערט נמשך (ויקרא — מלשון קריאה והמשכה[42]) אַ קלענערער ווי דער עצם ההשראה וואס איז אין משכן[43]]

פונדעסטוועגן, דוקא דורך דעם קומט מען צו צו נאך אַ העכערן מכוון פון משכן[44] — פון מאכן דברים תחתונים גשמיים גופא אַ כלי לאלקות.

און דערמיט איז פארשטאנדיק ווי „ויקרא אל משה" (און ספר הקרבנות בכלל) איז אַ המשך (אויך) צו „ובהעלות הענן גו'" (כנ"ל סעיף ב') — ווייל אין ביידע איז מודגש די זעלבע נקודה, אַז דער מכוון פון משכן פירט זיך אויך אויס ואדרבא — נאך מער דורך דער עבודה במקום וואו ס'איז ניטא די השראת השכינה שבמשכן.

ט. הגם אַז אין דער עבודה בשעת דעם ויסעו פעלט אין גילוי השכינה — איז אבער דוקא דורך דעם[45] קומט ארויס בגילוי דער שורש פון אידן ווי זיי זיינען מיוחד מיט עצמותו ית' כנ"ל בארוכה.

און דאס איז דער פירוש הפנימי אין

42) לקו"ת שם (רפ"ב). וראה תניא ספל"ז.

43) ראה לקו"ת שם (סע"ב) „ונמשך לו הארה שע"ז יוכל אח"כ לבוא אל אוהל מועד כו'".

44) אלא שמ"מ, מכיון שגם עבודת הקרבנות היא במשכן (ומקדש) עצמו — הענין דדירה בתחתונים נעשה עוד יותר ע"י „סיפור המסעות". וי"ל שזהו הטעם ש„סיפור המסעות" בארוכה הוא רק בספר במדבר (שלאחרי ספר ויקרא) — ד„במדבר" מורה על בירור „מדבר העמים".

45) וע"ד מש"כ בתניא חינוך קטן בסופו: וצריך לילך ממדריגה למדריגה כו' ובין מדריגה למדריגה טרם שיגיע למדריגה עליונה ממנה הוא בבחי' נפילה ממדר' הראשונ' — ואולי הוא אותו הענין המדובר בפנים (וראה בהערות לחנוך קטן לר"ה מפאריטש (בסוף פלח הרמון לבראשית (הוצאת קה"ת)) טעם הא' לנפילה זו).

„ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם": בחיצוניות זעט עס טאקע אויס ווי אַן ענין פון סילוק השכינה, בפנימיות אבער איז, אַז דורך דער עבודה נעמט מען העכער פון דעם ענן המשכן, און מען איז עס ממשיך אין דעם משכן בהחני' שלאחרי' זה — „מסעיהם" במקום אשר יחנו שם[46] —

און דאס איז די הוראה לכל אחד ואחת בעבודתו: ניט קוקנדיק אויפן חושך הגלות, ובפרט אַז ידע אינש בנפשי' — זיין מעמד ומצב פרטי, דער גלות פרטי וואס איז ביי אים פאראן, דארף מען ווייסן, אַז דורך דעם וואס אַ איד פירט דורך שליחותו ית' „בכל מסעיהם", אין וואס פאר אַ מסע עס זאל נאר זיין,

איז אויב נאר זיין „מסע" איז פארבונדן מיטן ענן ה' (דוקא „ובהעלות הענן גו' ואם לא יעלה גו' ולא יסעו גו'") — ער ווייס אַז „מהוי' מצעדי גבר כוננו"[47], אומעטום וואו ער גייט און אין וואס פאר אַ מצב ער זאל זיך ניט געפינען, איז ער פארבונדן מיט אַ שליחות פון אויבערשטן לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ובמילא איז זיין מסע אין גלות לויטן רצון העליון,

וועט ביי אים „ובהעלות הענן גו'" למעלה — ער נעמט העכער פארן ענן (כאטש אַז אויך דער גילוי פון דעם ענן איז העכער אפילו פון יכולת פון בחי' משרע"ה וואס איז דא בנפשו[48], כנ"ל) און איז דאס ממשיך בהחני' שלאחרי' — ביז אַז „ישראל וקוב"ה כולא חד".

(משיחות ש"פ פקודי תשכ"ד, תשכ"ז)

46) פרש"י מ, לח.

47) תהלים לז, כג. וראה היום יום ע' סט. קד.

48) ראה תניא רפמ"ב.